

§ 47

Årsredovisning 2017

Dnr 3-2018

Regionstyrelsens förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar att godkänna årsredovisning för Region Norrbotten 2017.

Yttrande till beslutsförslaget

Det är glädjande att regionen klarar det finansiella resultatmålet på 2 procent av skatter och statsbidrag. Region Norrbotten har den i särklass lägsta nettokostnadsutvecklingen av alla landsting/regioner. På sikt är dock förutsättningarna för vården mycket utmanande. Därför måste förbättringsarbetet inom hälso- och sjukvården intensifieras för att klara kompetensförsörjning, kvalitet och ekonomi.

För att fortsätta att klara finansiella målen för god ekonomisk hushållning krävs att regionen minskar kostnadsnivån med cirka 200 miljoner. En del i detta är att fortsätta arbetet med att bli oberoende av inhyrd personal. Förutom förbättrad ekonomi ska detta också leda till bättre kontinuitet för patienterna, god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för ett utvecklingsarbete där alla bidrar till ökad kvalitet.

Sammanfattning

Region Norrbottens resultat uppgick 2017 till 302 mkr, vilket är en förbättring med 104 mkr från 2016. Den låga nettokostnadsutvecklingen gör att regionen når det finansiella målet på 2 procent av skatter och statsbidrag. I och med det positiva resultatet kan balanskravsunderskottet från tidigare år återställas.

Regionens divisioner redovisar ett underskott på 385 mkr vilket är en förbättring med 65 mkr jämfört med 2016 när hänsyn tagits till budgetförändringar mellan åren. Divisionernas resultat avviker negativt med 251 mkr mot resultatmålet, vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte gett full effekt och att andra kostnader ökat. Övriga verksamheter redovisar ett överskott på 172 mkr vilket är 112 mkr bättre än resultatmålet.

Den samlade bedömning av de strategiska målen ger att tre av de tio strategiska målen har uppnåtts, fyra har delvis uppnåtts medan tre inte har nått upp till målsättningen.

Ärendet

Fullmäktige har formulerat de övergripande strategiska målen. Utifrån dessa har sedan styrelsen identifierat delmål och framgångsfaktorer samt styr- och kontrollmått för måluppfyllelse. I vissa fall är målen långsiktiga vilket inne-

bär att de sträcker sig längre fram i tid, målet ska då ses som en förväntad utveckling på sikt. Styrelsen har även formulerat en inriktning för verksamheten 2017. Dessa tillsammans utgör utgångspunkten för årsredovisningens struktur och uppföljning.

Ekonomiskt resultat

Region Norrbottens resultat uppgick 2017 till 302 mkr, vilket är en förbättring med 104 mkr jämfört med 2016 men är 10 mkr sämre än budget. Resultatet 2017 i relation till skatter och generella statsbidrag är 3,8 procent vilket innebär att det finansiella målet på 2 procent uppnås.

För att nå målet om en ekonomi som ger handlingsfrihet är det viktigt att verksamhetens nettokostnad över tid inte ökar mer än skatteintäkter och statsbidrag. Under 2017 ökade nettokostnaden med 116 mkr (1,5 procent) samtidigt som skatter, statsbidrag och utjämning ökade med 242 mkr (3,1 procent).

Verksamhetens intäkter är 32 mkr högre jämfört med föregående år. Avvikelsen mot budget är positiv 317 mkr vilket beror på statsbidrag och EU-bidrag som inte var kända vid budgettillfället och som till stor del även motsvaras av ökade kostnader. Andra intäkter som inte var budgeterade är försäkringsintäkter för branden vid Björkskatans hälsocentral på 30 mkr som också motsvaras av kostnader på 36 mkr.

Verksamhetens kostnader är 148 mkr högre jämfört med föregående år. Avvikelsen mot budget är 373 mkr vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte gett full effekt och att andra kostnader ökat, framför allt för inhyrd personal. Personalkostnaderna har ökat med 1,5 procent vilket är lägre än lönerrevisionen som var 2,1 procent. Kostnaderna för riks- och regionsjukvård och läkemedel har minskat jämfört med. För inhyrd personal har kostnaderna ökat.

Skatter och statsbidrag är 43 mkr bättre än budget och finansnettot är 4 mkr bättre än budget

Regionens divisioner redovisar ett underskott på 385 mkr vilket är en förbättring med 65 mkr jämfört med 2016. Divisionernas resultat avviker negativt med 251 mkr mot resultatmålet. Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 129 mkr jämfört med planerade 332 mkr, vilket betyder att 39 procent av handlingsplanerna har gett effekt under året.

Övriga verksamheter redovisar ett överskott på 172 mkr vilket är 112 mkr bättre än resultatmålet. Den positiva avvikelse beror på ej förbrukade medel för asyl- och flyktingmedel, läkemedel, IT-utveckling, regiondirektörens stab och uppdrag samt avsatta medel för hälso- och sjukvård där medel från nationella överenskommelser används istället.

Ekonomi i balans

I och med det positiva resultatet på 302 mkr kan balanskravsunderskottet från tidigare år återställas. Även om regionen sammantaget nästan nådde resultatmålet på 312 mkr så har hälso- och sjukvårdsdivisionerna fortfarande underskott. En förklaring är att de ekonomiska handlingsplanerna inte har gett tillräcklig effekt och således förskjuts effekterna framåt i tiden. Samtidigt ökar andra kostnader. I arbetet att nå en ekonomi i balans krävs att divisionerna under kommande år genomför handlingsplanen med full ekonomisk effekt och att andra kostnader inte samtidigt ökar.

Styrelsens samlade bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål:

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även andra faktorer påverkar.

Medborgare

Nöjda medborgare

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet till viss del är uppfyllt. Insatser för att skapa hållbara livsmiljöer pågår i hela Norrbotten. Antalet vårdkonsultationer/behandlingsinsatser på distans inom specialiserad vård ökar. Även andelen ekologiska livsmedel i egen regi ökar något. Däremot har också antalet sjukresor ökat. Trots att en övervägande del av norrbottningarna anser att de har tillgång till den vård de behöver och har förtroende för hälso- och sjukvården, är länets resultat under rikets genomsnitt. Överlag ligger länet sämre till än riket i de flesta förtroendemått, både för hälsocentraler och sjukhus. Hälften av norrbottningarna anser att vården inte ges på lika villkor, vilket främst förklaras med skillnader i ålder, var man bor i länet, utbildning, yrke och inkomst. Mätningar under 2018 (Myndigheten för Vårdanalys) kommer att ge vidare information och fördjupa kunskapen om befolkningens förtroende för hälso- och sjukvården i riket. Kunskapen är ett viktigt komplement till Region Norrbottens arbete med att följa medborgarnas förtroende för verksamhetens olika delar.

Sveriges bästa självskattade hälsa

Den samlade bedömningen är att målet för 2017 uppnåtts. Det långsiktiga målet är att norrbottningarna ska ha en självskattad hälsa i nivå med riket år 2025. Det ses en tydligt positiv hälsoutveckling som tyder på att länet är på rätt väg. Andelen som skattar sin hälsa som bra eller mycket bra ökar bland både kvinnor och män även om den är aningen lägre än för riket i genomsnitt. Under verksamhetsåret har arbetet med hälsofrämjande och stödjande insatser för jämlik hälsa fortsatt. Antalet hälsosamtal ökar. Det preventiva arbetet i vissa utsatta områden är förstärkt, exempelvis i länets östra delar där hälsosamtal i befolkningen fått extra fokus. Målet när det gäller andel barn och unga undersökta i tid hos Folk tandvården är uppnått under året. Satsningar på att sprida arbeten för att främja psykisk hälsa bland barn och unga har fortsatt. Stödet till de mest utsatta grupperna har fortsatt också i och med

arbetet med att uppmärksamma våld i nära relationer. Jämlik hälsa och förbättrad hälsa kan dock inte uppnås enbart med Region Norrbotten som aktör. Samarbete och samverkan med övriga samhällsaktörer och civilsamhälle är nödvändigt. Ett viktigt redskap i detta kommer bli den nya Norrbottniska folkhälsostrategin.

Verksamhet

En effektiv verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att arbetet mot målet resulterat i förbättringar på flera områden men sammantaget så nås inte målet för 2017. Utfallen för de indikatorer som kopplats till målet visar att utvecklingen i de flesta fall går åt rätt håll men att förändringstakten är för låg för att målnivåerna för året ska nås. Inom palliativ vård har förbättringar skett men en stor del återstår till målnivån. För psykisk ohälsa uppnåddes målet om att följa upp levnadsvanor under året. Antalet ärenden till patientnämnden inom området kommunikation ökade jämfört med föregående år, tvärt emot målsättningen. När det gäller tillgängligheten så visar indikatorerna att målen för läkarbesök inom specialiserad vård och åtgärd inom 90 dagar inte nås. Däremot klarar regionen målet för ledtiderna för standardiserade vårdförlopp inom cancervården med god marginal. Antalet invånare som loggat in på e-tjänsterna på 1177 har fortsatt att öka under året och funktionaliteten utvidgas kontinuerligt, dock har målet för antalet invånare som loggat in på e-tjänsterna inte nåtts ännu. Antalet mottagningar som erbjuder mottagning via distansöverbryggande teknik ökade under året för både hälsocentraler och specialistmottagningar. Regionens mål att minska andelen vårdskador till under fem procent har inte uppnåtts men preliminära resultat för 2017 tyder på en minskning jämfört med 2016. När det gäller andelen patienter med journalförd läkemedelsberättelse vid utskrivning når regionen som helhet inte upp till målet, men en förbättring har skett och målet nås inom delar av verksamheten.

Helhetsperspektiv med personen i centrum

Den samlade bedömningen är att målet inte nås för 2017 men att pågående insatser för att stärka samverkan internt och externt kommer ge resultat på längre sikt. För andelen oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar, samt för utskrivningsklara patienter, nås inte målnivåerna. Antalet samordnade individuella planer har ökat jämfört med 2016 men målnivån uppnås inte. Målet att öka den enskildes delaktighet i upprättandet av en samordnad individuell plan har uppfyllts för 2017 då deltagandet ökat betydligt.

Kunskap och förnyelse

Konkurrenskraftig och närande region

Den samlade bedömningen är att målet har uppnåtts under året. Insatserna för hållbar utveckling bidrar till att skapa goda förutsättningar för utveckling inom kulturområden, näringslivet och samhällsutvecklingen. Utvecklingsmedel fördelas enligt prioriteringar i regionala planer och strategier. Region- en jobbar aktivt med att synliggöra våra särskilda förutsättningar och behov för en hållbar utveckling.

Förnyelse för framtiden

Den samlade bedömningen är att målet är uppfyllt. Ledarskapet är centralt för att lyckas med att utveckla och implementera vårdflöden där klinisk vård, forskning och utveckling samverkar för kontinuerliga förbättringar. Regelbundna utbildningar för processledning genomförs. Antalet chefer som genomgått utbildning i process/ förbättringsarbete är nu ca 230. Forskningsverksamheten utvecklas stabilt. Målsättningen är att säkerställa en hållbar utveckling genom att satsa på större forskningsmiljöer där erfarna forskare delar med sig av sin kunskap och handleder yngre kolleger. Produktionen av vetenskapliga artiklar är något lägre än året innan. Det beror på att vi de senaste två åren har haft många forskarstuderande som disputerat och att vi nu har ett stort antal relativt nyantagna doktorander. Innovativa idéer som lämnats in av medarbetare till www.ideplats.se har ökat. Antalet samverkansprojekt med extern finansiering har ökat. Etableringen av ett regiongemensamt projektkontor tillsammans med en samordnad beslutsprocess för utvecklingsprojekt har förbättrat förankring, kvalitet och genomförande av utvecklingsåtgärder. Antalet projekt i samverkan med externa aktörer har ökat.

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare

Den samlade bedömningen för 2017 är att målet delvis är uppnått. Regionen har genomfört ett antal förbättringar, men fortsatt arbete behövs för att nå målet i sin helhet. Regionen arbetar aktivt för att främja mångfald och för att uppnå jämställda och jämlika villkor. Chefernas förutsättningar att utöva ledarskap behöver fortsatt utvecklas, där stöd och avlastning i bemanningsfrågor är avgörande. Därför är det pågående bemanningsprojektet prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete, uppgifts- och kompetensväxling.

Aktivt medarbetarskap

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppnått. Mätningarna av sjukfrånvaron visar att den totala sjukfrånvaron minskar och att andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser ökar. Sammantaget är aktivt medarbetarskap ett utmanande målområde som kräver stora insatser under många år. Därför är fokus fortsatt på tidig rehabilitering och förebyggande insatser.

Ekonomi

En ekonomi som ger handlingsfrihet

Den samlade bedömningen är att målet delvis har uppnåtts. Regionen redovisar ett positivt resultat för perioden som överstiger 2 procent av skatter, utjämning och statsbidrag och således uppnås ett delmål. En framgångsfaktor är att nettokostnads-utvecklingen är lägre än intäktsutvecklingen. Regionens nettokostnader ökade med 1,5 procent medan skatter, utjämning och bidrag ökade med 3,1 procent.

För att uppnå målet helt måste divisionerna hålla sina ekonomiska ramar. Divisionerna har förbättrat resultatet med 65 mkr jämfört med 2016 men

redovisar sammantaget fortfarande ett stort underskott, endast en division klarar resultatmålet. Handlingsplanerna har börjat ge effekt men fortfarande återstår mycket att göra. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför ökade kostnader för inhyrd personal, främst sjuksköterskor.

Ekonomi som inte belastar kommande generationer

Den samlade bedömningen är att målet inte har uppnåtts. Flera indikatorer utvecklas dock i rätt riktning. Framgångsfaktorn är effektiva processer och flöden där hälso- och sjukvårdsdivisionerna har påbörjat arbetet med effektiva flöden.

Regionens kostnader för att producera hälso- och sjukvård är högre än genomsnittet i riket. Senaste jämförelsen visar att kostnadsnivån är ca 7 procent högre än för jämförbara sjukhus.

För den långsiktiga måluppfyllelsen måste kostnadsnivån sänkas i storleksordningen 200-300 mkr. Arbetet med kompetensförsörjning och kompetensväxling har avgörande betydelse. Även arbetet med processer och flöden måste fokuseras och en viktig komponent i effektiva processer är produktions- och kapacitetsplaneringen.

Bilagor:

Årsredovisning Region Norrbotten 2107

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsavdelningen